

Tidslinje - Grønlands historie forklaret

Grønland og Danmark har i flere århundreder været tæt forbundet. Se med i tidslinjen, hvor du får et indblik i Grønland og Danmarks fælles historie.

**Det er ikke muligt at få tidslinjen læst højt, derfor er enkelte lange og uvante ord delt, for at gøre teksten lettere at læse.*

982 – Erik den Røde ankommer til Grønland

Den norsk-islandske vikingehøvding Erik den Røde ankom til Grønland i 982. I 985 tog han cirka 500 andre islændinge med til Grønland, så de kunne bosætte sig på øen.

Leif den Lykkelige, søn af Erik den Røde, tog den første kristne missionær med til Grønland omkring år 1000. En kristen missionær er sådan en, som forsøger at udbrede kristendommen. Det var nemlig i denne tidsperiode, at mange af vikingerne blev kristne. Grønland fik kort tid efter sin første kristne kirke.

1721 – Hans Egede ankommer til Grønland

Den dansk-norske præst Hans Egede ankom til Grønland i 1721. Hans Egedes mission var at udbrede den kristne tro blandt Erik den Rødes efterkommere. Men dem fandt han ingen af. Så i stedet forsøgte han at udbrede kristendommen blandt de indfødte grønlændere, også kaldet inuit.

Hans Egede slog sig ned på Håbets Ø i Vest-grønland og anlagde her den første danske koloni. Det var den første af mange danske kolonier i Grønland. I 1728 flyttede han kolonien til Godthåb, som i dag er Grønlands hovedstad, Nuuk. Den danske regering styrede kolonierne fra Danmark.

1921 – Grønland bliver dansk

I 1921 blev store dele af Grønland dansk. USA havde nemlig godkendt Danmarks krav om retten til Grønland. Men hvorfor blandede USA sig overhovedet? Jo, det gjorde de, fordi Grønland geografisk tilhører det nord-amerikanske kontinent. Og dengang blev det betegnet som et amerikansk interesse-område.

På det tidspunkt var De Vestindiske Øer en dansk koloni. Men Danmark ønskede at sælge øerne til USA. Og i forbindelse med salget fik Danmark anerkendt sit krav om retten til Grønland. Med andre ord fik Danmark altså Grønland med i handlen.

Det var dog ikke alle lande, der var enige i beslutningen: Norge gjorde krav på Nordøst-grønland. Det endte med en retssag ved Den Internationale Domstol i Haag i 1933. Og først her slog domstolen fast, at hele Grønland blev dansk.

1950 – G50 og dansk statsborgerskab

G50 var en handlings-plan for Grønland. Målet var at få det grønlandske samfund til at ligne det danske. Så i Grønland indførte man det samme økonomiske system og de samme leve-standarder som i Danmark. Dermed blev Grønland mere og mere dansk.

Det grønlandske samfund blev opbygget omkring udvalgte byer som for eksempel Nuuk. Her blev fabrikker, skoler og boliger samlet. Det kalder man for en koncentrations-politik. Og udviklingen gik stærkt: Befolkningstallet i byerne voksede, mens alkoholforbruget og kriminaliteten steg.

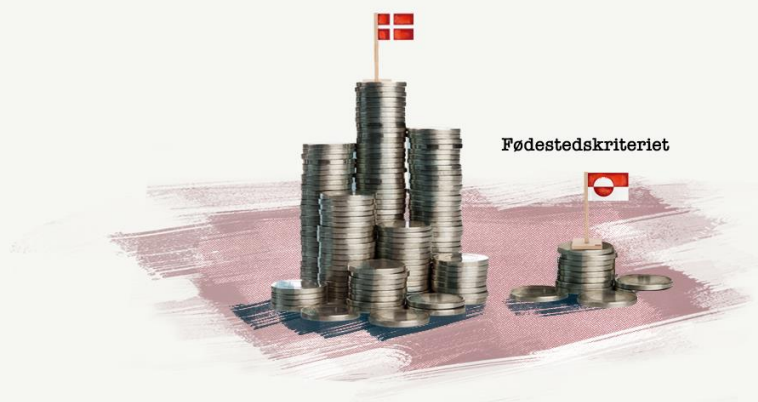
I 1953 ophævede Danmark Grønlands status som koloni. Landet blev i stedet ligestillet med et dansk amt og blev en del af det danske rige. Det betød også, at grønlænderne fik dansk statsborgerskab og dansk pas.

1960 – G60 og fødestedskriteriet

Fødesteds-kriteriet blev indført i 1964 som en del af en ny handlingsplan, kaldet G60. Fødesteds-kriteriet betød, at danskere, som flyttede til Grønland, ville få mere i løn end grønlænderne for det samme stykke arbejde. Derudover fik de danske tilflyttere gratis bolig og årlige rejser til Danmark. Det udløste en voldsom kritik. Fødesteds-kriteriet blev formelt ophævet i 1991.

Se videoen om G50, G60 og fødesteds-kriteriet lige her: [Video](#).

1979 – Grønland får hjemmestyre

Grønland fik hjemmestyre i 1979. Det betød, at Grønland fik sit eget parlament. Samtidig overtog hjemmestyret flere sags-områder fra den danske regering. Grønland kunne altså nu i højere grad selv styre det grønlandske samfund.

Siden Grønland fik hjemmestyre, har Danmark givet et årligt tilskud til Grønland. Pengene skal dække udgifterne til de sags-områder, Grønland har overtaget fra Danmark. Disse tilskud kaldes for bloktilskud.

Se videoen om bloktilskud lige her: [Video](#).

2009 – Grønland får selvstyre

I 2008 stemte mere end 75 % af Grønlands befolkning ja til selvstyre i Grønland. Selvstyret blev officielt vedtaget den 21. juni 2009 og afløste Grønlands hjemmestyre.

Med selvstyret blev inuit-befolkningen i Grønland anerkendt som sit eget folk. Og det er en betingelse for, at Grønland på et tidspunkt kan løsrive sig fra Danmark og blive en selvstændig stat.

Derudover fik Grønland selv retten til deres undergrund. Før var den officielt ejet af Danmark. Den grønlandske undergrund er rig på værdifulde råstoffer såsom olie, ædelsten, guld og metaller. – og det kan bane vejen for Grønlands økonomiske selvstændighed. For med aftalen fra 2009 vil det danske tilskud mindskes i takt med, at Grønlands indtjening på råstoffer vokser.

2016 – Kursen mod selvstændighed

Siden 2016 har en kommission arbejdet på at lave et udkast til Grønlands første forfatning (grundlov): Den ene del af forfatningen skal kunne træde i kraft nu, mens de har Selvstyre og supplere den danske grundlov. Den anden del af forfatningen skal først træde i kraft, når Grønland træder ud af det danske rige og bliver en selvstændig stat.

Opgaver til tidslinjen

I har nu set tidslinjen og læst om Grønlands historie. Nu skal I til at arbejde med opgaverne til tidslinjen. Klik på linket [HER](#) for at komme til elevopgaverne.

Credit

Tilrettelæggelse og research: Rune Hvistendal Kristiansen

Redaktør: Helle Brun Kristensen

Redaktionsleder: Trine Charlotte Hjorth Jensen

Grafisk design: Rikke Arentoft Poulsen

Udvikling: Jesper Winther, Casper Glumsøe Bach og Tommy Faldt Pedersen

Fotokilde: [Scanpix](#)

Kilder: [Visit Greenland](#)

[Danmarkshistorien](#)

[Grønlands Nationalmuseum & Arkiv](#)

[Grønlands regering](#)

[Levende Grønland](#)